

TAMÁS DÉNES

Szeretet

Azt érezte, kellene mondani valamit a szeretetről, ha már eszébe jutott a felesége, a volt felesége, javította ki magát, hiszen már több mint tíz éve elváltak, azóta pedig felégettek minden hidat egymás között. Nem ez a gondolat volt a legmeglepőbb, hanem az, hogy egyáltalán még tudott gondolkodni ebben a sziklarésben, ahová a háborgó szél elől utolsó erejével bemászott, mert hiába vette körül a többretegű hegymászóruha, a hideg minden porcikáját átjárta. Mintha egy túprésben feküdt volna meztelenül, úgy futkosott a bőre alatt a hideg, ami aztán lehetetlen forróságba csapott át, a látása is elhomályosult, de nem a sötétség fenyegette, hanem az éles, szemébe harapó fény. Mintha a sötétség lobbant volna be, ilyen lehet a megszületés, gondolta, miközben a hideg húzta ki a testéből, a csontjaiból az életet. Nem volt önvád benne, pedig világosan látta, hol tévedett, érezte, mikor kellett volna visszafordulnia erről a lehetetlen útról.

A teste pontosan jelzett, nem először volt idefent a nyolcezresek birodalmában, de nem hallgatott rá. Hiába volt profi, mindig volt a mászásaiban egy bohókás nekilódulás, hetyke istenkísértés, amitől a legfárasztóbb, mázsás lépések, tudószaggató zihálások közben is mosolyogni tudott. Mosolyogni, hogy íme, hiába próbálja megakadályozni minden: halad. A benne lüktető élet táplálta ezt, az akarat, hiába a fáradtság, a rossz idő, a következő sziklasarok mögé kell pillantani. Ez a sürgető tudni akarás vitte a csúcok közelébe.

„Túlmosolyogtam” – mintha valakihez beszélnie kellett volna, úgy köhögte fel rángatózva tüdejének mélyéről, és tudta, nem elárulta a mosolya, hanem mint minden az életben, ez is végesnek bizonyult, lassan elfogyott.

Ezzel a gondolattal hagyta el a feleségét is tizenhat év után, pedig nem volt egyszerű szétszaggatni a köztük lévő kötelékeket. Túl mélyen húzódott az a valami, ami egymáshoz rendelte őket, ami miatt már kezdettől fogva érezték, nem csak azért vannak együtt, hogy saját nagyságukat, mindenhatóságukat csodáltassák a másikkal, és amikor ez a csodálat elfogy, újabb csodáló után nézzenek.

Pedig ez a valami nem volt más, mint egy dédelgetett, esetlen jelenet, ami az évek során egyetlen képpé forrott össze, ami annál jobban vonzotta, annál jobban izgatta, minél magasabbra vonszolta fel magát. Már rég tudta, a szerelem egyetlen pillanat alatt születik. Hogy mikor jön el a pillanata, nemigen lehet tudni. Csak ritkán az első találkozáskor, olykor pedig soha, de amikor megtörténik, egy ősképre lát rá az ember. Egy mozdulatban, egy ruhadarabban, egy arckifejezésben egyszer csak ott van a másik egészen.

TAMÁS DÉNES esszéíró (1975, Sepsiszentgyörgy). A csik-szeredai Sapientia EMTE Társadalomtudományi Tanszékének tanára. Sepsiszentgyörgyön él. Írásai a Korunkban, a Székelyföldben, a Magyar Lettre Internationale-ban jelentek meg.

Felejthetetlenül. Ez történt vele is, amikor még a kapcsolatuk elején egy távoli városban a kollégiumába akarta belopni őt.

Csak annyit kellett tennie, hogy eljátssza, ő is a kollégium népes lakóközösségébe tartozik. Magabiztosan lépett be előtte az ajtón, fittyet hányva a szigorú kapusra. De nem sikerült neki. Mivel rettenetesen félt, retteget belül, az irányt vétette el. Nem megtorpantak a léptei, hanem közeledtek a kapus felé.

Hátulról látta. Hosszú, alul kiszélesedő, fehér bársonynadrág volt rajta, felül szürkés dzseki. Apró, izgága fejét már úgy kell odarajzolni, nincs is rajta a képen. Ennyi az egész: bájos, szívbemarkoló esetlegesség, kitörhetetlen kis kanyar a létben, amihez viszonyulni kell, amivel nem lehet betelni. Minden, ami a felesége volt, belefért ebbe a képbe. Akart, de nem birtokolt magabiztosság, erő, és az a kis kanyar.

Ami azonban ezen a képen kívül volt, az az évek során elviselhetetlennek bizonyult. Uralhatatlan érzéseiktől sarkalva módszeresen zúzták szét egymást. Mind a ketten azt akarták, hogy jó legyen, de mind a ketten másként akarták ezt. Neki volt a könnyebb. Ha már nem bírta, ott voltak a hegyei, oda mindig felhordhatta, ami nyomasztotta, és mint egy elégetett tetem hamvait, szétszórhatta odafent. Volt hely bőven ott a magasban. És nem csak hely, hanem valami lecsupaszított, konok egyértelműség is azzal kapcsolatosan, ki is ő: kötelék egy cél és egy hatalmas, földhöz lapító teher között, amit csak léptei tudnak összekötni. Ott, ahol csak lépni lehet, nem lehet koholt indokok mögé rejtőzködni. Ott minden, ami megmutatkozik, megkapja a saját igazi körvonalát, önsúlyát. Ezért tudtak ezek a lépések egész hegyeket megmozgatni benne. Mert most azt érezte leginkább, a hegyek költözését és vonulását: hatalmas fennsíkok, hófödte mezők, gleccserek, sziklatömbök és meredek sziklafalak kavarogtak benne, élesen mélybe mutató sziklavállak, szakadékok, amelyek annyira metszőek voltak, mint egy sikoly, s ebből tudta, hogy habár mint egy kutya fog itt megdöglenni, mégis magasabban élt, mint a legtöbb ember.

Meg ott volt neki a kép a feleségéről, a házasságuk vége felé már csak az tartotta benne az erőt. Elég volt csak felidéznie magában, újra nem sejtett energiák árasztották el, bensőséges ragyogás áradt arról a képről, folyamatosan újratermelődő kezdet, vég nélkül. Lassan, csak hosszú évek során halványult el benne, és most itt a vég közelében, megint felszínre tört.

Mert nemcsak eszébe jutott a felesége, hanem valahogy látta is maga előtt, egyre jobban és tisztábban, ahogyan meggyötört, megtört testét minél inkább – akár egy szappanbuborékot egy hatalmas üvegfelületre – megfeszítette, kinyújtóztatta a fájdalom.

A felesége nézte őt. Nem értette, miért van szüksége erre a tekintetre, ami, mint egy puha kéz, nem engedi alábukni, csak tartja, tartja.

Ha az atomokat egymásra rakják, rögök lesznek belőle, ha a rögöket, akkor hegyek, ahol pedig hegyek vannak, ott születik meg az ember. Vele

pedig a hiány is a világra jön. A hiány, amit még ezek a hatalmas dimenziók, ez a föld és az ég között megtörténő folyamatos fel-alá költözés sem tud betölteni. Csak egy másik kiszolgáltatott, végső soron mindig magányos, halálra ítélt lény, amilyen a felesége is volt, amilyen ő is.

Valamit akart mondani a szeretetről, de már nem volt, ki mondjon, nem volt benne semmi erő, de nem is kellett mondania, mert a puszta léte volt az állítás, egy utolsó boldog íz a mellkasában, ami azt sugallta, hogy akkor szeretünk igazán valakit, ha a szeme előtt akarunk meghalni...